

Nr 29

Utlåtande i anledning av motioner om sänkt pensionsålder.

Andra lagutskottet har behandlat följande till lagutskott hänvisade motioner.

1) de likalydande motionerna I:138 och herr *Carlsson, Eric, m. fl.* och II:182 av herr *Gustavsson* i Alvesta *m. fl.* I motionerna hemställs, "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om parlamentarisk utredning om sänkt folkpensionsålder".

2) motionen II:117 av herrar *Westberg* och *Jonsson*. I motionen yrkas "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att frågan om sänkt pensionsålder göres till föremål för utredning".

Gällande bestämmelser m. m.

Ålderspension från folkpensioneringen liksom från tilläggspensioneringen utgår i princip fr.o.m. den månad varunder den försäkrade fyller 67 år. Pensionsåldern 67 år inom folkpensioneringen har gällt sedan år 1914.

Ålderspension kan efter framställning från den försäkrade uttagas före 67 års ålder, dock tidigast fr. o. m. den månad den försäkrade uppnår 63 års ålder. Försäkrad, som äger rätt till såväl folkpension som tilläggspension, har inte rätt till sådant förtida uttag med mindre framställningen avser båda pensionsandelarna. Pensionsuttaget kan också uppskjutas. Uttages ålderspensionen i förtid minskas pensionen med 0,6 % för varje månad som då pensionen börjar uttagas återstår till den månad då den försäkrade fyller 67 år. Uppskjutes uttaget ökas pensionen på motsvarande sätt, dock att hänsyn därvid inte tages till tid efter den månad under vilken den försäkrade fyller 70 år.

Antalet ålderspensionärer uppgick i februari 1968 till ca 900 000, varav ca 29 000 tagit ut pensionen före 67 års ålder. Enligt prognoser kommer befolkningsandelen över 67 år att öka. År 1970 beräknas antalet personer över denna ålder till ca 960 000 och år 1980 till ca 1 220 000.

En sänkning av pensionsåldern till 65 år kan i dagens läge överslagsvis beräknas medföra en ökning av statens kostnader för folkpensioneringen med ca 650 milj. kr. för ett år.

Motioner med krav på en allmän sänkning av pensionsåldern har återkommit varje år efter 1962. Motionerna har vid samtliga tillfällen avslagits (2LU 1963:28, 1964:41, 1965:24, 1966:20 och 1967:39). Andra lagutskottet har bl. a. framhållit att

mot önskemålet om en sänkt pensionsålder måste vägas angelägenheten av andra förbättringar för folkpensionärerna. Enligt utskottets mening borde det pågående programmet för folkpensionsförbättringar fram till 1968 genomföras innan frågan om lägre generell pensionsålder kunde ha någon aktualitet.

Riksdagen har dessutom vid åtskilliga tillfällen behandlat frågan om sänkning av pensionsåldern för vissa grupper arbetstagare. Riksdagen har därvid intagit ståndpunkten att den frågan borde lösas avtalsvägen. Beträffande den tidigare behandlingen hänvisas till 2LU 1967:39.

Utskottet

Förevarande motioner syftar till en sänkning av den nuvarande pensionsåldern, 67 år, inom den allmänna pensioneringen. Motionärerna vill ha en parlamentarisk utredning av frågan.

Frågan om en allmän sänkning av folkpensionsåldern har vid åtskilliga tillfällen behandlats av riksdagen. Så sent som i fjol avslog riksdagen motioner av samma innebörd som de förevarande. Riksdagen har uttalat bl. a. att en sänkning av pensionsåldern måste vägas mot angelägenheten av andra förbättringar för folkpensionärerna. Riksdagen har vidare hänvisat till de utlovade folkpensionshöjningarna fram till den 1 juli 1968 samt till den inom pensionsförsäkringskommittén pågående utredningen om standardförbättringar för folkpensionärer efter nämnda tidpunkt.

Det i samband med pensionsreformen år 1958 antagna programmet för höjning av folkpensionerna kommer att vara genomfört i år. Likaså kommer i år pensionsförsäkringskommittén att lägga fram ett betänkande i vilket bl. a. skall behandlas frågan om särskilda pensionstillskott till pensionärer som saknar eller har låg tilläggspension. Kommittén kommer också att behandla vissa förmånsfrågor till handikappade. Det kan förutses att det pågående reformarbetet jämte den omständigheten att antalet ålderspensionärer är i stigande de närmaste åren kommer att medföra ökade anspråk på samhällets resurser. Med hänsyn härtill anser utskottet att det f. n. inte kan vara aktuellt att igångsätta en utredning om en så kostnadskrävande reform som en allmän sänkning av pensionsåldern. Det må f. ö. påpekas att det behov av individuell variation av pensionsåldern, som otvivelaktigt finns, i viss mån kan tillgodoses genom förtida eller uppskjutet pensionsuttag. Förtida uttag kan bli ett praktiskt alternativ för allt fler i takt med tilläggspensioneringens utbyggnad.

Med hänvisning till det anförda får utskottet hemställa, att förevarande motioner

- A) I:138 och II:182 samt
- B) II:117

inte skulle kunna icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 april 1968

På andra lagutskottets vägnar:

JOHN R. ANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: fru Carlqvist (s), herrar Lars Larsson (s), Hübinette (h), fru Hamrin-Thorell (fp)*, herrar Wanhainen (s)*, Erik Filip Petersson (fp)*, Ivar Andersson (s) och fru Nilsson (cp);

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundvall (fp), Rimmerfors (fp)*, fru Ekendahl (s), herr Gustavsson i Alvesta (cp), fröken Sandell (s), herrar Fredriksson (s)*, Ringaby (h) och fru Svensson (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av fru Nilsson (cp) och herr Gustavsson i Alvesta (cp), vilka ansett,

a) att det avsnitt i utskottets utlåtande som börjar på sid. 2 med "Frågan om" och slutar med "tilläggs pensioneringens utbyggnad" bort ersättas med text av följande lydelse:

"Starka skäl talar enligt utskottets mening för det i förevarande motioner uttalade kravet på utredning av frågan om sänkt pensionsålder. Utskottet anser de motiv som motionärerna anfört för en sänkning av pensionsåldern som bärande. Utskottet vill särskilt betona att de grupper som har 67 år som pensionsålder är människor som gått ut tidigt i förvärvslivet. Den aktiva arbetsinsatsen har inte bara varit tung, årens antal har även bidragit till den förslitning och det åldrande i förtid som följer med tungt yrkesarbete. Givetvis måste i detta sammanhang även beaktas angelägenheten av andra förbättringar för pensionärerna. Därvid bör särskilt uppmärksammas att statsmakterna bundit sig för en viss folkpensionsnivå år 1968. Även därefter måste förbättringar för folkpensionärerna enligt utskottets mening genomföras. De möjligheter som finns till förtida uttag av folkpension och allmän tilläggspension minskar ingalunda behovet av en sänkning av pensionsåldern. Faktum kvarstår att för den stora allmänheten kan en pensionering med nuvarande ordning inte ske före 67 års ålders utan att detta väsentligt reducerar pensionsbeloppen. Då en sänkning av pensionsåldern ur både social synpunkt och allmän rättvisesynpunkt måste anses vara en angelägen uppgift anser utskottet att frågan bör upptagas till prövning. Såsom framhållits i motionerna bör detta lämpligen ske genom utredning inom en parlamentariskt sammansatt kommitté. Utskottet biträder alltså motionerna."

b) att utskottet bort hemställa,

"att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I:138 och II:182 samt II:117, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om en sänkt pensionsålder blir föremål för utredning av en parlamentariskt sammansatt kommitté".